

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/103/2024
Identifikačné číslo spisu:	6120434976
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6120434976.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti 365.bank, a. s., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 31 340 890, právne zastúpená advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovaným 1/ Z. O.Š., narodenom X. K. XXXX, S., S. X, právne zastúpený advokátskou kanceláriou RIEDL advokátska kancelária s. r. o., Prešov, Slovenská 46, IČO: 54 359 490 a 2/ A. O., narodenom XX. A. XXXX, N. Š., S.. X.. D. X, právne zastúpený advokátskou kanceláriou AK PITOŇÁKOVÁ, s. r. o., Prešov, Slovenská 5/B, IČO: 53 584 139, o zaplatenie 25.123,63 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 19Csp/17/2021, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. marca 2024 sp. zn. 7CoCsp/27/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanému 1/ nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 22. novembra 2022 č. k. 19Csp/17/2021-188 rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ boli povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 181,57 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne zo sumy 216,42 eura od 21. júla 2020 do 13. augusta 2020, zo sumy 181,57 eura od 14. augusta 2020 do zaplatenia a 300,21 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. augusta 2020 do zaplatenia, 302,23 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 22. septembra 2020 do zaplatenia, 308,08 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. októbra 2020 do zaplatenia, 306,32 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. novembra 2020 do zaplatenia, 312,07 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 22. decembra 2020 do zaplatenia, 310,47 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. januára 2021 do zaplatenia, 312,55 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 23. februára 2021 do zaplatenia, 325,11 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 23. marca 2021 do zaplatenia, 316,83 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. apríla 2021 do zaplatenia, 322,31 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. mája 2021 do zaplatenia, 321,12 eura s

5 % úrokmi z omeškania ročne od 22. júna 2021 do zaplattenia, 326,48 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. júla 2021 do zaplattenia, 325,47 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. augusta 2021 do zaplattenia, 327,65 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. septembra 2021 do zaplattenia, 332,84 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. októbra 2021 do zaplattenia, 332,08 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 23. novembra 2021 do zaplattenia, 337,16 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. decembra 2021 do zaplattenia, 336,57 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. januára 2022 do zaplattenia, 338,83 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 22. februára 2022 do zaplattenia, 349 eur s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 22. marca 2022 do zaplattenia, 343,45 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. apríla 2022 do zaplattenia, 348,23 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. mája 2022 do zaplattenia, 348,09 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. júna 2022 do zaplattenia, 352,75 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. júla 2022 do zaplattenia, 352,79 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 23. augusta 2022 do zaplattenia, 355,16 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. septembra 2022 do zaplattenia, 359,64 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 21. októbra 2022 do zaplattenia, 359,95 eura s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 22. novembra 2022 do zaplattenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 26 %, o ktorej výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (III.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 6, § 4 ods. 1 a 2, § 7 ods. 1 a 2, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľa v znení platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej ako „zákon č. 129/2010 Z. z.“), § 37, § 39, § 511 ods. 1, 2 a 3 a § 546 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vo vzťahu k námietke žalovaného 2/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie, teda že nebol tou stranou zmluvného vzťahu, ako bolo uvedené v zmluve - teda ako spoludlžník, ale eventuálne ako ručiteľ, a že neobdržal od žalobkyne finančné plnenie z úveru, súd z listinných dôkazov a po vypočutí oboch žalovaných bol presvedčený, že žalovaní uzavreli zmluvu slobodne a vážne, a zmluva bola určitá a zrozumiteľná, ako v časti týkajúcej sa strán zmluvy, tak aj zmluvných náležitostí. Súd považoval oboch žalovaných za bežných spotrebiteľov, pričom obaja mali skúsenosti z úverových vzťahov, a preto tvrdenie žalovaného 2/, že nevedel v akom právnom postavení v tomto zmluvnom vzťahu vystupoval, súd nepovažoval reálne a logicky zodpovedajúce konkrétnym okolnostiam pri uzatváraní tejto zmluvy. Súd preto považoval žalovaného 2/ za pasívne vecne legitimovaného, ako spoludlžníka tohto úverového záväzku, a nie ručiteľa. S poukazom na ustanovenie § 511 ods. 2 Občianskeho zákonníka, tento zodpovedá za nesplnenie zmluvne dohodnutého nároku žalobkyne spolu so žalovaným 1/ ako dlžníkom, resp. z hľadiska Občianskeho zákonníka sú obaja dlžníkmi, pričom bolo vecou zmluvne dohodnutou, na aký účet a účel bude úver poskytnutý. Súd však nezistil ani to, aby konanie žalobkyne vytykávané žalovaným 2/ v rámci kontraktnej povinnosti bolo v rozpore s dobrým mravmi s následkom absolútnej neplatnosti tejto zmluvy. Vo vzťahu k splneniu zákonnej povinnosti veriteľa skúmať s odbornou starostlivosťou spôsobilosť dlžníka splácať dlh v zmysle ustanovení § 7 zákona č. 129/2010 Z. z., súd konštatoval, že táto právna otázka zostala kľúčová, pretože sa v danom prípade sa nejednalo o výnimku z tejto povinnosti uvedenú v § 3 ods. 6 zákona č. 129/2010, lebo by museli byť splnené podmienky vyžadované predmetným ustanovením zákona č. 129/2010 Z. z., kde by sa malo jednáť o to, že refinancovaný úver poskytuje pôvodný veriteľ dlžníkovi a za podmienok, ktoré boli pre neho lepšie, čo preukázané nebolo. Žalovaný 1/ uviedol, že predložil banke zmluvnú dokumentáciu ohľadom týchto spotrebných úverov, táto zmluvná dokumentácia sa nepremietla do samotného textu zmluvy. V danom prípade teda veriteľ už v kontraktnej fáze nepostupoval s odbornou starostlivosťou. Žalobkyňa nepredložila a neoznačila žiadne dôkazy na preukázanie odbornej starostlivosti ani voči žalovanému 1/ ani voči žalovanému 2/, pričom dôkazné bremeno bolo výlučne na nej ako veriteľovi. Ani žiadosť ani samotná zmluva neuvádzali, akým konkrétnym spôsobom preverila žalobkyňa schopnosť žalovaných, ako dlžníkov, splatiť tento dlh v rozsahu 8 rokov a ako tieto údaje vyhodnotila. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že z údajov uvedených v zmluve o žalovaných, nemal im byť takýto úver vôbec poskytnutý, navyše žalovaný 2/ nedával z údajov uvedených v zmluve o jeho príjmoch žiadnu záruku, aby bol schopný splácať tento dlh. Bol to primárne veriteľ, ktorý mal ako zodpovedný správca finančných prostriedkov zvážiť, či bolo reálne očakávať od takýchto klientov splnenie ich záväzkov, ktoré na seba prebrali. Žalobkyňa tak nepostupovala, a tento jej postup, ktorý zvolila, nemožno označiť inak, než hrubé porušenie odbornej starostlivosti, pre ktoré na tento právny

vzťah dopadajú právne následky uvedené v § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. a to nemožnosť zosplatiť úver pred termínom jeho splatnosti - teda pred 20. októbrom 2014 a možnosť žiadať iba o zaplatenie splatných splátok istiny bez úrokov a poplatkov do podania žaloby, resp. rozhodnutia súdu. Keďže pre hrubé porušenie odbornej starostlivosti nebolo možné úver predčasne zosplatiť, a žalobkyňa mala nárok iba na zaplatenie splatných splátok istiny, súd s prihliadnutím na sumu, ktorá bola uhradená na úver vo výške nespornej a to 12.089,39 eura vrátane poistného vo výške 760 eur, ktoré bolo potrebné odrátať, čím dospel k sume zaplatenej do tzv. zosplatnenia - 11.369,39 eura a konštatoval, aj s prihliadnutím na ďalšie čiastkové úhrady po tzv. zosplatnení vo výške 50,71 eura - a to 12. januára 2020 vo výške 0,02 eura, 20. júna 2020 vo výške 15,84 eura a 14. augusta 2020 vo výške 34,85 eura, čo celkom predstavuje 11.420,10 eura, že žalobkyňa mala do dňa rozhodnutia súdu nárok iba na zaplatenie sumy predstavujúcej rozdiel medzi sumou splatných splátok do dňa rozhodnutia súdu a sumou 11.420,10 eura. V prevyšujúcej časti - teda v časti o zaplatenie splátok istiny od splátky č. 74 - 96, ktoré v čase rozhodnutia súdu ešte neboli splatné a v časti, pokiaľ žalobkyňa žadovala aj o úroky, žalobu zamietol. Súd prvej inštancie sa už v tomto rozhodnutí nezaoberal podrobným skúmaním ďalších vznesených námietok žalovaných, ktoré sú uvedené v bodoch 2. a 3. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (neurčitosť zosplatnenia, neprijateľnosť zmluvných podmienok), pričom o ich dôvodnosti sa vyslovil už v predbežnom právnom názore súdu na pojednávaní konanom 11. októbra 2022, pretože by neznamenal iný právny následok a dôsledok v predmetnej veci. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 - 262 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovaného 2/ rozsudkom zo 14. marca 2024 sp. zn. 7CoCsp/27/2023 potvrdil rozsudok vo vzťahu k žalovanému 2/ v jeho vyhovujúcej časti, vo vzťahu k žalobkyni v jeho zamietavej časti a vo výroku o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovanými 1/ a 2/ (I.), čo do zvyšku odvolanie žalobkyne a žalovaného 2/ odmietol (II.) a žalobkyni a žalovanému 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (III.). Svoje rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že odvolanie žalobkyne a odvolanie žalovaného 2/ podané proti výrokom rozsudku, ktoré neboli v ich neprospech bolo potrebné odmietnuť ako odvolanie podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b) CSP). Vo veci bol v dostatočnom rozsahu zistený skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom. Žalobkyňa poskytla žalovaným úver aj napriek tomu, že nemala hodnovernými dokladmi preukázaný príjem žalovaných 1/ a 2/ a ich výdavky na živobytie a tým zodpovedanú otázku, či žalovaným zostal dostatok peňažných prostriedkov na splácanie úveru. V dôsledku takéhoto formálneho a odbornej starostlivosti nezodpovedajúceho postupu žalobkyne nedošlo k dostatočnému overeniu bonity žalovaných 1/ a 2/. Súd prvej inštancie už na pojednávaní 11. októbra 2022 za prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne v rámci predbežného právneho názoru vyslovil záver, že neboli predložené žiadne listinné dôkazy, ktoré by dokladali konanie s odbornou starostlivosťou banky, pokiaľ právna zástupkyňa žalovaného 2/ poukázala na to, že nebolo dostačujúce iba preveriť tieto informácie z registra bankových informácií a z predložených dôkazov banky. V emailovej komunikácii, doručenej súdu 21. novembra 2022, žalobkyňa uviedla, že k tvrdeniam žalovaného 2/ zaujali stanovisko už v podaní zo 6. septembra 2022, z dôvodu hospodárnosti neprodukovali žiadne nové skutkové a právne tvrdenia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia v bodoch 21. a nasl. uviedol zistený skutkový stav vo vzťahu k povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 7 ods. 1 a nasl. zákona č. 129/2010 Z. z. skúmať schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver a tento zistený skutkový stav následne právne posúdil tak, že veriteľ hrubo porušil povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 7 ods. 1 čo malo za následok sankciu podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Aj keď žalobkyňa tvrdila, že skúmala príjem žalovaných pred vstupom do zmluvného vzťahu a nahliadla do SRBI registra, uvedené nebolo možné samo osebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. bez toho, aby žalobkyňa skúmala aj iné aspekty, celkové mesačné výdavky žalovaných, nemohla si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného potrebnej pre posúdenie schopnosti splácať dlh zo zmluvy. Zo žalobkyňou predloženého reportu zo Sociálnej poisťovne a zo spoločného registra bankových informácií sa nedajú zistiť žiadne údaje vzťahujúce sa na výdavky žalovaných. Už z listiny označenej ako Žiadosť o

spotrebiteľský úver bola žalobkyni známa skutočnosť, podľa ktorej žalovaný 1/ bol ženatý s jednou vyživovacou povinnosťou a žalovaný 2/ rozvedený bez vyživovacej povinnosti. Už táto okolnosť mala viesť žalobkyňu k tomu, aby s plnou vážnosťou pristupovala k zisťovaniu výdavkov žalovaných. Ak tak žalobkyňa neurobila, pristupovala k posudzovaniu bonity žalovaných len formálne. Vychádzajúc zo žalobkyňou predloženej Žiadosti o spotrebiteľský úver z 19. októbra 2016, na základe ktorej žalovaní žiadali o úver vo výške 2.000 eur, žalovaný 1/ uviedol príjem 1.100 eur, rodinný stav ženatý, počet vyživovaných detí 1. Výdavky, mesačné splátky iných úverov 0. Ako vyplynulo z úverového registra (č. l. 116 a nasl. spisu) žalovaný mal v tom čase úverové záväzky v zostatkovej hodnote 7.212 eur a 64.776 eur zo splátkových úverov. Žalobkyňou poskytnutým úverom vo výške 30.000 eur mali byť splatené úvery v čl. 2.3 spolu vo výške 24.105,36 eura a zvyšná časť úveru bola čerpaná na účet uvedený v bode 2.2. zmluvy. Celková čiastka, ktorú mali žalovaní zaplatiť bola vo výške 44.036,61 eura. Žalovaný 2/ v Žiadosti o úver z 19. októbra 2016 uviedol príjem 700 eur, ktorý následne žalobkyňa verifikovala dopytom v Sociálnej poisťovni. Mesačné splátky iných úverov a pôžičiek 0. Z výsledkov dopytu do úverového registra SRBI však vyplývalo, že v čase žiadosti mal žalovaný 2/ (č. l. 110 a nasl.) záväzok vo výške 42.078 eur (zostávajúca istina a príslušenstvo), ktorý splácal mesačne vo výške 211 eur. Ďalšími výdavkami žalovaného 2/ boli peňažné záväzky vo výške mesačne spolu 318 eur (inkaso 202,36 eur, poplatok za služby mobilného operátora 60 eur, investičné životné poistenie 56,02 eura). Žalovaní 1/ a 2/ boli dlžníkmi zaviazanými spoločne a nerozdielne, ak k týmto záväzkom došlo k prirátaniu splátky poskytnutého tohto úveru žalobkyňou vo výške 458,72 eura mesačne (spolu s poistením), výsledkom bolo, že záväzky žalovaného 2/ prevyšujú príjem žalovaného o 287,72 eura, a to za stavu, že v týchto výdavkoch neboli zohľadnené bežné výdavky na ošatenie, dopravu, stravu a iné ďalšie bežné výdavky. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie, že žalobkyňa si nespĺnila povinnosť veriteľa skúmať s odbornou starostlivosťou spôsobilosť dlžníka splácať dlh v zmysle ustanovenia § 7 zákona č. 129/2010 Z. z. Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že žalobkyňa sa dopustila hrubého porušenia povinnosti plynúcej jej z § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., keď poskytla žalovaným úver vo výške 30.000 eur bez toho, aby odborne skúmala a posúdila schopnosť žalovaného splácať úver vo výške mesačne splátky 458,72 eura so zreteľom na výsledky dopytu do úverového registra. Vzhľadom na konštatovanú neplatnosť zosplatnenia (§ 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.) režim splatnosti jednotlivých splátok pokračoval do splatnosti poslednej splátky (20. októbra 2024). Nedostatočné posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nespôsobilo neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ale iba neumožnenie veriteľovi vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, čo malo za následok sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobkyňa v dôsledku porušenia svojich povinností vyplývajúcich zo zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, už tak v čase vzniku právneho vzťahu založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere stratila možnosť jednorazovo zosplatiť spotrebiteľský úver a žiadať od žalovaného dohodnuté úroky a poplatky. Ak žalovaní 1/ a 2/ v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie neuhradili všetky splatné splátky istiny úveru, súd prvej inštancie správne postupoval, ak rozhodol tak, že žalovaní sú povinní zaplatiť dlžné splátky vo výške istiny spolu s úrokom z omeškania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa nebola oprávnená žiadať jednorazové splatenie úveru, avšak mala nárok na splatné splátky bez úrokov a poplatkov. V zmysle zásady ne ultra petitum súd prvej inštancie priznal žalobkyni časť (splatné splátky istiny) z uplatneného nároku, na ktorý žalobkyni vznikol nárok a v prevyšujúcej časti splátok, u ktorých ešte nenastala zročenosť a v časti úrokov a poplatkov, na ktoré vzhľadom na konštatovanú bezúročnosť a bezpoplatkovosť nemala žalobkyňa nárok, súd prvej inštancie žalobu zamietol. Odvoláciu námietku žalovaného 2/ v otázke pasívnej vecnej legitímácie považoval odvolací súd za nedôvodnú. Z obsahu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čl. 1.3 Zmluvy o spotrebiteľskom úvere lepšia splátka, bolo dohodnuté, že žalovaný 2/ ako (spoludlžník) bol zaviazaný spoločne a nerozdielne s dlžníkom (žalovaným 1/) na plnenie záväzkov zo zmluvy o úvere. Žalovaný 2/ zmluvu podpísal osobne, jeho prejav vôle bol určitý, slobodný a vážny. Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že tvrdenie o tom, že žalovaný 2/ nevie v akom bol právnom postavení v tomto zmluvnom vzťahu, nezodpovedá konkrétnym okolnostiam pri uzatváraní zmluvy. Uvedené vyplývalo aj zo Zápisnice o pojednávaní z 11. októbra 2022. Žalovaný 2/ slobodne a vážne po vzájomnej dohode s bratom (žalovaným 1/) vstúpil do zmluvného vzťahu, pričom zmluvu podpísal ako spoludlžník, o čom bol uzročený. Z uzavretej zmluvy o úvere tak nesporne vyplývalo, že žalovaný 2/ bol pasívne vecne legitimovaný a ako solidárny dlžník plne zodpovedal za splnenie záväzku.

Žalovaný 2/ namietal, že zmluva o úvere bola uzatvorená výlučne so žalovaným 1/ a výlučne žalovanému 1/ na účet a na jeho účel bol úver poskytnutý. Odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok vo vzťahu k žalovanému 2/ v jeho vyhovujúcej časti, vo vzťahu k žalobkyni v jeho zamietavej časti a vo výroku o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovanými 1/ a 2/ potvrdil ako vecne správny. Žalobkyňa podala odvolanie v celom rozsahu a žiadala, aby súd zmenil rozhodnutie a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Z ustanovenia § 359 CSP vyplýva, že žalobkyňa bola oprávnenou osobou len na podanie odvolania proti výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a proti výroku o trovách konania. Odvolanie proti vyhovujúcemu výroku bolo podané neoprávnenou osobou. Rovnako tak žalovaný 2/ podal odvolanie aj proti výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V tejto časti bolo odvolanie žalovaného 2/ podané neoprávnenou osobou. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a uviedol, že súd sa nezaoberal námietkou žalovaného 2/ o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie. Súd zistil rovnaký skutkový stav, ako uviedol žalovaný 2/ vo vyjadrení z 11. októbra 2022, teda, že zmluva o úvere bola uzatvorená výlučne medzi žalovaným 1/ (ako dlžníkom) a žalobkyňou (ods. 9. a 10. rozsudku). Z vykonaných dôkazov vyplývalo, že zmluva o úvere bola uzatvorená výlučne so žalovaným 1/ a výlučne na účet žalovaného 1/ na účet a na jeho účel bol úver poskytnutý. Táto skutočnosť vyplývala aj z listinných dôkazov, ktoré predložila žalobkyňa a to z aktuálneho zostatku úveru na str. 1, kde bolo uvedené, že úver bol poskytnutý Z. O., teda žalovanému 1/. Zo zmluvy o úvere nevyplyvalo, že by bol úver poskytnutý obom žalovaným a iba na základe zmluvnej dohody boli následne finančné prostriedky zaslané žalobkyňou na účet jedného zo žalovaných a to žalovaného 1/ a boli použité výlučne na účel pre žalovaného 1/, ako to tvrdí súd. Pokiaľ vystupoval v zmluve o úvere aj žalovaný 2/, tento bol podľa zmluvy spoludlžníkom a nie osobou, ktorej bol úver poskytnutý. Žalobkyňa však žalobu neodôvodnila tým, že so žalovaným 1/ bola uzatvorená zmluva o úvere, že mu bol poskytnutý úver a že žalovaný 2/ ako spoludlžník sa zaviazal spoločne a nerozdielne na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere a z dôvodu nesplácania úveru bol žalovaný 1/ ako dlžník, s ktorým bola uzatvorená zmluva o úvere a ktorému bol úver poskytnutý a žalovaný 2/ ako spoludlžník, ktorý sa zaviazal na plnenie zo zmluvy so spoludlžníkom spoločne a nerozdielne povinní poskytnutý úver splatiť. Napriek tomu súd týmto odôvodnil svoj rozsudok vo vzťahu ku žalovanému 2/. Súd sa námietkou nedostatku pasívnej vecnej legitímácie z titulu, že so žalovaným 2/ nikdy nebola uzatvorená zmluva o úvere v kontexte skutkových tvrdení, ktorými bola žaloba odôvodnená (uzatvorenie zmluvy o úvere so „žalovanou stranou“ a poskytnutie úveru „žalovanej strane“) nezaoberal. Absentovalo vyjadrenie ku podstatnej námietke tvrdení žalovaným 2/ a síce, že zmluvu o úvere žalobkyňa so žalovaným 2/ nikdy neuzatvorila a nikdy mu úver poskytnutý nebol. Žalovaný 2/ odôvodnil nedostatok pasívnej vecnej legitímácie tým, že nikdy zmluvu o úvere neuzatvoril a nikdy mu úver nebol poskytnutý, a preto ak žalobkyňa odôvodňovala skutkovo žalobu tým, že bol žalovanému 2/ poskytnutý úver na základe uzatvorenej zmluvy o úvere, potom žalovaný 2/ nebol pasívne vecne legitimovaný. Ak teda žalobkyňa odôvodňovala žalobu tým, že so žalovanou stranou bola uzatvorená zmluva o úvere, bol jej poskytnutý úver a žalovaná strana úver nesplácala, potom vo vzťahu ku žalovanému 2/ chýba v žalobe také skutkové odôvodnenie žaloby, z ktorého by žalobkyni nárok na plnenie zo strany žalovaného 2/ vznikol. Žalobkyňa tvrdila, čo vyplývalo zo žalobného návrhu, že medzi žalobkyňou a žalovaným 2/ mala byť uzatvorená zmluva o úvere, na základe ktorej poskytla žalovanému 2/ úver, ktorý žalovaný 2/ nesplácal a z uvedeného dôvodu si uplatňuje svoj nárok žalobou. Ak teda žalobkyňa svoj nárok skutkovo odôvodnila tým, že so žalovaným 2/ uzatvorila zmluvu o úvere, na základe ktorej žalovanému 2/ poskytla úver, toto skutkové odôvodnenie žaloby, ktoré nezodpovedá zistenému skutkovému stavu, zakladá nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/. Ak aj by mala žalobkyňa voči žalovanému 2/ nároky z titulu spoludlžníctva, potom by musela žalobu aj takto skutkovo odôvodniť. Dovolateľ tiež namietal bod 54. odôvodnenia rozsudku krajského súdu s tým, že žalovaný 2/ nikdy netvrdil, že medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ bola uzatvorená taká zmluva o úvere, ktorým bolo poskytnutie úveru viazané na dohodnutý účel a to na plnenie záväzkov žalovaného 1/. Žalobkyňa vopred neinformovala žalovaného 2/ o konkrétnych podmienkach zmluvy, žalovaný 2/ nemal žiadnu možnosť návrh zmluvy si preštudovať, tento mu nebol

pred podpisom v dostatočnom časovom predstihu na preštudovanie predložený, nemal žiadnu možnosť vôbec do znenia zmluvy zasahovať a nielen vo vzťahu ku formulárovému textu zmluvy, ale ani vo vzťahu ku výške úveru, počtu a výške splátok, ku tomu či bolo alebo nebolo uzatvorené poistenie úveru. Vyjadrenia žalovaných 1/ a 2/ jednoznačne viedli k záveru, že ak žalovaný 2/ podpisoval zmluvu o úvere, túto nepodpisoval s vedomím a presvedčením, že bol spoludlžníkom ani s presvedčením, že úver bol poskytovaný nielen žalovanému 1/, ale aj jemu, ako to tvrdí súd. Súd sa vôbec nevysporiadal s námietkou žalovaného 2/, že ak nesplnil podmienku bonity a jemu nikdy úver nebol poskytnutý, potom bolo v rozpore s dobrými mravmi, aby úver, ktorý bol poskytnutý výlučne žalovanému 1/ na účely výlučne pre potreby žalovaného 1/, za okolností, ktoré súd zistil vykonaným dokazovaním, musel žalovaný 2/ za žalovaného 1/ úver splácať. Súd na jednej strane tvrdil, v ods. 35.3. rozsudku, že úver nemal byť žalovaným z dôvodu nedostatku bonity nikdy poskytnutý, pričom vyslovene poukázal na to, že žalobkyňa nepredložila žiadny dôkaz o tom, že vyvinula aspoň minimálnu odbornú zodpovednosť pri zisťovaní schopnosti splácať úver, pričom zanedbanie odbornej starostlivosti vyhodnotil ako hrubé porušenie povinnosti, ktoré vyústili do posúdenia úveru, ktorého predčasnú splatnosť nebolo možné vyhlásiť. Na strane druhej však tieto svoje úvahy založené na vykonaných dôkazoch vôbec nevyhodnotil cez požiadavku dobrých mravov, ako podmienky platnosti právneho úkonu - zmluvy o úvere vo vzťahu ku žalovanému 2/, pričom na uvedené žalovaný 2/ opakovane poukazoval. Žalovanému 2/ nikdy žiadne peňažné prostriedky neboli žalobcom poskytnuté, preto nebol žiadny dôvod, aby osoba, ktorá nikdy nemala byť podľa vyjadrenia súdu účastníkom takejto zmluvy pre nedostatok bonity, mala úver, z ktorého nemala žiadny prospech, splácať. Postavenie žalovaného 2/, ako osoby, ktorá nemala vo vzťahu ku zneniu zmluvy o úvere pred jej uzatvorením žiadnu možnosť jej znenie ovplyvniť, čo sa týkalo výšky úveru, jeho splatnosti, výšky a počtu splátok znamenalo, že nárok žalobkyne na akékoľvek plnenie od žalovaného 2/ ako spoludlžníka, bolo v rozpore s dobrými mravmi a aj z tohto dôvodu bola zmluva o úvere voči nemu absolútne neplatná. Na tieto skutočnosti poukazoval žalovaný 2/ vo vyjadrení z 11. októbra 2022, avšak súd ich v rozsudku neuviedol a vôbec sa s nimi v kontexte tvrdenia o neplatnosti zmluvy o úvere z dôvodu rozporu s dobrými mravmi vo vzťahu ku žalovanému 2/ nezaoberal. Dovolateľ tiež poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky so sp. zn. II. ÚS 99/2012 a III. ÚS 47/2019 a na nález Ústavného súdu Českej republiky so sp. zn. IV. ÚS 22/01 a III. ÚS 594/07. Na základe uvedeného tak dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadrila aj žalobkyňa, ktorá uviedla, že žalovaný 2/ bol osobne prítomný pri uzatváraní zmluvy o úvere a vlastnoručne ju podpísal. Navyše, ešte pred uzavretím zmluvy o úvere sa spolu so žalovaným 1/ obrátil na žalobkyňu so žiadosťou o spotrebiteľský úver č. 1612390273, v ktorej za účelom získania úveru poskytol svoje osobné údaje. Z uvedeného bolo zrejmé, že žalovaný 2/ bol aktívnym účastníkom kontraktáčného procesu. Osobne sa dostavil do pobočky žalobkyne, kde vyplnil a vlastnoručne podpísal celú úverovú dokumentáciu. Priamo z uzavretej zmluvy o úvere tak nepochybne vyplývalo, že žalovaný 2/ zodpovedá za splnenie záväzku ako solidárny dlžník a bol v tomto konaní pasívne vecne legitimovaný. Žalobkyňa tiež uviedla, že súd prvej inštancie rozhodol v prospech žalovaných. Dospel totiž k záveru, že žalobkyňa pred uzavretím zmluvy o úvere neskúmala s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovaných splácať úver (tzv. bonitu). Z tohto dôvodu postihol úver tou najprísnejšou sankciou, v podobe určenia jeho bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne vrátiť žalobkyňi iba jednotlivé splatné splátky, predstavujúce istinu úveru (teda peňažné prostriedky, ktoré boli žalovaným reálne odovzdané). Napriek tomu, že námietka pasívnej vecnej legitimácie bola prima facie nedôvodná, odvolací súd sa s ňou dôsledne a rozsiahlo vysporiadal v ods. 51. až 55. napadnutého rozsudku. Výhlásenie úveru za bezúročný a bez poplatkov pre veriteľa znamená, že poskytol spotrebiteľovi peňažné prostriedky de facto „zadarmo“. Neexistoval preto racionálny dôvod, aby súd sankcionoval veriteľa za porušenie povinností pri skúmaní bonity popri určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru aj absolútnou neplatnosťou právneho úkonu. Práve žalovaný 2/ totiž iniciatívne vyhľadal žalobkyňu a požiadal ju o poskytnutie úveru. Ad absurdum žalovaný 2/ tvrdil, že práve vyhovením jeho požiadavke sa mala žalobkyňa voči nemu zachovať spôsobom, ktorým porušila všeobecne akceptované normy morálky - dobré mravy. V tejto súvislosti súd prvej inštancie jednoznačne uzavrel, že nezistil, aby konanie žalobkyne v rámci kontraktáčnej povinnosti bolo v rozpore s dobrými mravmi (ods. 34.2. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Odvolací súd v ods. 27.

napadnutého rozsudku uviedol, že si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštanície, na ktoré odkázal. Žalobkyňa navrhla, aby najvyšší súd dovolanie žalovaného 2/, ako procesne neprípustné, uznesením podľa § 447 písm. c) CSP, odmietol a priznal žalobkyni proti žalovanému 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštančia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

10. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

12. Dovolateľ v rámci celého svojho dovolania v zásade namieta dve skutočnosti, a to nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie a zo strany banky nedostatočné skúmanie bonity klienta v dôsledku čoho mala byť zmluva o úvere absolútne neplatná. K uvedenému najvyšší súd uvádza, že okresný aj krajský súd sa týmito námietkami dovolateľa zaoberali a relevantne sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia vysporiadali.

13. Krajský súd vo vzťahu k nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/, poukázal na zápisnicu o pojednávaní z 11. októbra 2022, kde práve žalovaný 2/ uviedol, že po vzájomnej dohode s bratom vstúpil do zmluvného vzťahu (bod 51. a nasl.). Okresný súd uvedené odôvodnil v bodoch 34. a nasl. svojho rozsudku a najvyšší súd už len zdôrazňuje, že žalovaný 2/ na vypočúvaní na pojednávaní uskutočnenom 11. októbra 2022 (zápisnica na č. I. 163) uviedol, že zmluvu podpísal. Pokiaľ žalovaný 2/ za vadu zmätočnosti označil nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na žalovanej strane, dovolací súd poukazuje na to, že i prípadný nedostatok vecnej legitímácie (či už aktívnej alebo pasívnej) nezakladá vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. V takomto prípade nejde o nesprávny procesný postup súdu. Vecná legitímácia je totiž stav vyplývajúci z hmotného práva (nie procesného práva) a procesným následkom jej nedostatku je zamietnutie žaloby. Nesprávne posúdenie tejto otázky môže byť preto uplatnené len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP.

14. Vo vzťahu k námietke dovolateľa, že súdy nižších inštancií sa nezaoberali jeho námietkou, že zmluva o úvere mala byť neplatná, nakoľko bola v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalobkyňa neskúmala bonitu klienta pri poskytovaní úveru, najvyšší súd uvádza, že súd prvej inštancie sa danou námietkou zaoberal v bode 34.2. svojho rozsudku, a zároveň okresný aj krajský súd naprieč oboma svojimi rozsudkami podrobným spôsobom skúmali či konanie žalobkyne bolo v rozpore s § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., pričom dospeli k záveru, že schopnosť splácať úver žalobkyňa neposúdila s dostatočnou odbornou starostlivosťou a práve preto časť žaloby zamietol (úver posúdil ako bezpoplatkový a bezúročný).

15. Najvyšší súd tiež uvádza, že dovolateľ opakovane namietal skutkový stav tak ako bol zistený súdmi nižších inštancií (komu bol úver poskytnutý a na koho účet, či si žalovaný 2/ dostatočne prečítal to čo podpisuje, aké presvedčenie mal žalovaný 2/ pri podpise zmluvy o úvere, ako aj to či žalovaný 2/ mal vedomosť, že zmluvu o úvere podpisuje ako spoludlžník). Dovolací súd však nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné,

neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci - predovšetkým vo vzťahu k posudzovaniu žaloby, nie je spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Záverom najvyšší súd zároveň poukazuje aj na vnútorné rozpory dovolania, keď dovolateľ uvádza, že: „S touto odvolacou námietkou sa krajský súd vysporiadal v ods. 52. a 53. odôvodnenia, ktorými však krajský súd opätovne vôbec nereaguje na dôvody odvolania.“ - keď na jednej strane sa krajský súd s odvolacími námietkami vysporiadal, avšak uvedené dovolateľ následne sám neguje. Ako aj : „Spôsob akým jednal žalobca so žalovaným 2. pri podpise zmluvy o úvere presne zodpovedá jeho postaveniu ako spoludlžníka, ako ho definoval žalobca v čl. II obchodných podmienok ...“ - aj keď sám dovolateľ namietal zistenia skutkového stavu, s dôrazom na to, že nebol spoludlžníkom.

17. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného 2/ podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.